

Welke eerstelijnszorg gebruiken mensen voor welke gezondheidsproblemen

De nieuwe website van NIVEL Zorgregistraties geeft antwoord op de vraag welke gezondheidsproblemen in Nederland voorkomen, welke zorg wordt verleend en wat de kwaliteit van deze zorg is. Het is mogelijk om gegevens van verschillende eerstelijnsdisciplines aan elkaar te koppelen, zodat patiënten gevolgd kunnen worden 'op hun pad' door de eerstelijnszorg.

Voorheen werden zorggegevens van huisartsen, paramedici en eerstelijnspsychologen op aparte websites gepubliceerd. Nu staan deze gegevens overzichtelijk bij elkaar en zijn deze uitgebreid met gegevens van huisartsenposten en apotheken. Het is mogelijk om patiëntgegevens van verschillende zorgdisciplines met elkaar te combineren. Zo is bijvoorbeeld te zien welke zorg COPD-patiënten van de huisarts krijgen, voor welke klachten zij contact hebben met de huisartsenpost en welke medicatie zij ophalen bij de apotheek. Patiëntgegevens worden door een *trusted third party* (ZorgTTP) geanonimiseerd door middel van pseudoniemen. Zo kunnen patiënten worden gevolgd en blijft de privacy gewaarborgd.

Interessant

Het monitoren van het zorggebruik van patiënten is belangrijk om onder andere beleidsveranderingen en substitutie van zorg te kunnen evalueren.

The screenshot shows the website interface. On the left is a navigation menu with the following items: 'Gezondheidsproblemen in Nederland', 'Wekelijkse surveillance van gezondheidsproblemen', 'Zorggebruik per discipline', 'Zorggebruik bij meerdere disciplines', 'Zorggebruik per aandoening', 'Diabetes', 'Depressie', 'Artrose', 'Rugpijn', 'COPD', 'Hart- en vaatziekten', 'Over NIVEL Zorgregistraties', 'Informatie voor deelnemers', 'Data aanvragen?', 'Begrippenlijst', and 'Contact, wie is wie'. The main content area is titled 'ZORGGEBRUIK PER AANDOENING'. It contains an introductory paragraph, a list of conditions (Diabetes mellitus, Depressie, Artrose, Rugklachten, COPD, Hart- en vaatziekten), and a section 'Wat vindt u hier?' with two bullet points. The first bullet point asks how often a condition occurs and who provides care. The second asks what care patients use for a condition. A 'Nadere uitleg' section mentions that more information is available for 6 conditions.

Screenshot van de nieuwe website NIVEL Zorgregistraties eerste lijn, op zorggebruik per aandoening. Deze vervangt de oude websites van LINH (Landelijk Informatienetwerk Huisartsenzorg), LiPZ (Landelijke Informatievoorziening Paramedische Zorg), LINEP (Landelijk InformatieNetwerk eerstelijnspsychologen), SuNN (Surveillance Netwerk Nederland) en de Peilstations.

Een voorbeeld hiervan is de invoering van de basis-ggz per 1 januari 2014. Over een jaar kunnen de eerste effecten van deze beleidsverandering met NIVEL Zorgregistraties in kaart worden gebracht.

Gezondheidsproblemen

De website bevat incidentie- en prevalentiecijfers, die inzichtelijk maken welke gezondheidsproblemen in de Nederlandse bevolking voorkomen. Voor de berekening van deze cijfers worden,

naast gegevens van de huisarts, nu ook gegevens van huisartsenposten gebruikt. Met name acute klachten kunnen op deze manier beter in kaart worden gebracht. Ter illustratie, acute infectie van bovenste luchtwegen (ICPC-code R74) komen in de huisartsenpraktijk voor bij 69,5 van de 1000 inwoners. Wanneer de gegevens van huisartsenposten hierbij worden meegenomen komt dit cijfer op 77,0 van de 1000 inwoners. Deze aandoening komt voornamelijk voor bij jonge kinderen (zie tabel 1).

Het is mogelijk om gegevens aan te vragen, en om tabellen of factsheets op maat te laten maken

Tabel 1 Incidentie en prevalentie van acute infectie bovenste luchtwegen in de Nederlandse huisartsenpraktijk en op de huisartsenpost naar leeftijd en geslacht (per 1000 inwoners)

Totaal			0-4 jaar	5-17 jaar	18-44 jaar	45-64 jaar	65-74 jaar	75-84 jaar	85 jaar en ouder
Incidentie	77,9	Mannen	388,2	62,7	39,2	48,3	55,5	57,6	71,3
		Vrouwen	363,4	69,2	75,0	70,7	67,3	71,2	91,3
Prevalentie	77,0	Mannen	341,7	66,1	41,3	49,2	55,9	59,7	74,2
		Vrouwen	341,7	66,1	41,3	49,2	55,9	59,7	74,2

Wekelijkse surveillance

NIVEL Zorgregistraties speelt ook in op de actualiteit, door wekelijks gegevens te presenteren over het vóórkomen van bepaalde klachten en aandoeningen. Zo wordt voor de griepsurveillance al ruim veertig jaar door een selectie van zo'n veertig huisartsenpraktijken gerapporteerd over het aantal patiënten dat hen consulteert met een influenza-achtig ziektebeeld. Daarnaast wordt elke week van ongeveer 350 huisartsenpraktijken gegevens verzameld om plotselinge veranderingen in een groot aantal ziektepatronen in kaart te brengen, zoals acute respiratoire infecties, pneumonie en gastro-intestinale infecties. In figuur 1 is te zien dat huisartsen deze winter minder patiënten met pneumonie (longontsteking) zagen dan in voorgaande jaren.

Zorggebruik per discipline

NIVEL Zorgregistraties bevat per eerstelijnsdiscipline gegevens over wie welke zorg gebruikt voor welke gezondheids-

problemen. Zo is op de website te zien dat vrouwen vaker zorg gebruiken in de eerste lijn dan mannen. Ook wordt zichtbaar dat steeds meer patiënten via directe toegang bij de fysiotherapeut komen en dat het gemiddelde aantal consulten bij een eerstelijnspsycholoog op zeven ligt en al jaren stabiel is. Verder zien we dat patiënten in 2012 minder vaak naar de diëtist zijn gegaan dan de jaren ervoor.

Meerdere disciplines

Nieuw aan NIVEL Zorgregistraties is dat deze informatie geeft over het zorggebruik bij twee of meer disciplines tegelijk. Wat opvalt is dat patiënten die in 2012 contact hadden met de huisarts én de huisartsenpost gemiddeld méér huisartscontacten hadden dan gebruikers van de huisartsenzorg (gemiddeld 8 versus 6 contacten). Eenzelfde beeld zien we terug bij mensen die zowel contact met de huisarts als apotheek hebben gehad (gemiddeld 6,2 versus 5,6 contacten) en bij mensen die

contact met de huisarts en eerstelijnspsycholoog hebben gehad (gemiddeld 7,1 versus 4,3 contacten).

Zorggebruik per aandoening

Het is voor het eerst ook mogelijk om het multidisciplinaire zorggebruik van mensen met een bepaalde aandoening in beeld te brengen. De website geeft weer welke zorg patiënten met diabetes, depressie, artrose, rugklachten, COPD en hart- en vaatziekten krijgen. Zo is bijvoorbeeld te zien dat 41 procent van de COPD-patiënten die contact hebben met de huisartsenpost, in de week vóór dit contact ook al contact hadden met de huisarts. Voor patiënten met artrose blijkt dat zij de huisartsenpost voornamelijk gebruiken voor andere gezondheidsproblemen dan hun artrose. Verder blijkt dat 68 procent van alle patiënten met diabetes tenminste een keer per jaar een cholesterolverlagend middel verstrekt krijgt door de apotheek. Het aantal aandoeningen waarbij de zorg van verschillende disciplines in kaart wordt gebracht, wordt dit jaar verder uitgebreid.

Data aanvragen

NIVEL Zorgregistraties is een rijke informatiebron. De website toont slechts een klein deel van alle beschikbare gegevens. Het is mogelijk om gegevens aan te vragen, of tabellen of factsheets op maat te laten maken. Ook is het mogelijk om een nieuw onderzoek op te zetten met gegevens uit NIVEL Zorgregistraties, om extra vragen te stellen aan deelnemende zorgverleners, of om via hen patiënten uit te nodigen voor aanvullend onderzoek. Zie op de website wat de mogelijkheden zijn en hoe dit werkt.

Bekijk de nieuwe website op www.nivel.nl/zorgregistraties.

Jacqueline Tol, Marijn Prins, Robert Verheij

Met dank aan Di-Janne Barten, Dinny de Bakker, Irina Stirbu-Wagner, Karin Hek, Marieke Zwaanswijk, Mariette Hooiveld

Figuur 1 Wekelijks aantal patiënten dat de huisarts raadpleegt vanwege pneumonie, Bron: NIVEL

